

Як показало проведене дослідження з науково-методичного забезпечення реалізації нового змісту технологічної освіти, інтегруючи в своєму змісті досягнення багатьох наук і включаючи учнів у проектно-технологічну діяльність, технологічна освіта створює унікальні можливості для реалізації її ціннісної спрямованості та формування творчої особистості.

Зберігаючи найцінніше з культурної спадщини, технологічна освіта збагачує її новими творчими ідеями та надбаннями, формує особистість з інноваційним типом мислення, здатну сприймати нововведення, застосовувати інноваційні технології, генерувати і реалізовувати власні ідеї та проекти.

Науково-експериментальна практика реалізації змісту технологічної освіти і формування творчого технічного потенціалу учнів гімназії

*А. М. Тарара,
кандидат фізико-математичних наук,
доцент, старший науковий співробітник
відділу технологічної освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

У 2022 та 2023 роках у навчальний процес експериментальних гімназій відділу технологічної освіти упроваджено розділ до методичного і практичного посібників: «Методика реалізації змісту основних етапів створення технічних об'єктів від ідеї до її реалізації в готовому продукті у процесі проектно-технологічної діяльності учнів гімназії» та «Методика формування в учнів творчого технічного потенціалу й оцінювання рівня його сформованості у процесі реалізації змісту технологічної освіти гімназії».

В гімназіях проводилося експериментальне апробування ефективності розробленої методики реалізації змісту технологічної освіти учнів (розділ до методичного посібника). Як свідчать результати експерименту, нова методика реалізації змісту суттєво підвищує знання учнів в галузі технологічної освіти (за результатами оцінки – на 7 %), сприяє розвитку різного типу творчих здібностей під час проектування й конструювання технічних об'єктів, зокрема, технічного мислення, логічного й асоціативного мислення, раціоналізаторських здібностей на рівні учнів тощо. Крім того, у процесі проведеного експерименту виявлено, що нова методика реалізації змісту сприяє появі певного типу *економічного ефекту*. Його сутність полягає в тому, що завдяки використанню вчителем зазначеної методики учні витрачали на створення своїх виробів порівняно менше часу, а їх якість була помітно вищою. Як складову методики реалізації змісту, нами проведено експериментальні дослідження ефективності врахування й використання основ психології творчості (різного типу асоціацій, асоціативного мислення, інтуїції) у процесі проектування й конструювання технічних об'єктів (виробів). Ці дослідження проведені нами вперше, а тому відповідають статусу інноваційних досліджень в галузі педагогіки і психології.

Логічним стало продовження експериментального апробування змісту 2-го розділу до практичного посібника. У процесі проєктування його змісту вперше розроблено методику формування в учнів творчого технічного потенціалу. Вперше також введено поняття «творчий технічний потенціал учнів гімназії», що визначено, відповідно, як сформовану в учнів гімназії сукупність творчих технічних здібностей. За результатами експерименту, методичної роботи з вчителями і т. ін. визначено найбільш важливі творчі технічні здібності учнів, які забезпечують їм ефективну творчу діяльність в галузі техніки і технологій: технічне мислення, технічна творча уява, асоціативне мислення (різного типу асоціації, асоціативні зв'язки) тощо. Результати експериментального апробування змісту розділу свідчать, що визначені творчі технічні здібності можна з успіхом розвивати в учнів у процесі проєктування й конструювання технічних об'єктів (виробів), а отже і формувати їхній творчий технічний потенціал. Вперше розроблено методику оцінювання рівня сформованості творчого технічного потенціалу учнів у процесі реалізації змісту технологічної освіти в гімназії.

Методичні поради вчителю технології щодо використання навчальних матеріалів практичного посібника у технологічній освіті учнів гімназії

*В. В. Вдовченко,
старший науковий співробітник
відділу технологічної освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Для набуття проєктно-технологічних компетентностей у технологічній освіті, учнями гімназії виконуються різні навчальні завдання, практичні роботи, творчі проєкти. У практичному посібнику для 7-9 класів вчителю пропонуються такі типи навчальних завдань у навчальному модулі «Художнє проєктування і технології обслуговування в побуті» (Автор В. Вдовченко): 1 – інформаційні навчально-пізнавальні; 2 – практично зорієнтовані для набуття проєктно-технологічних компетентностей; 3 – творчі, практико зорієнтовані для поглибленого вивчення теми. Після них учнями виконується практична робота на одне заняття за темою, яку вчитель рекомендує виконати за поданим для неї інструктивним супроводом – порядком і змістом її виконання. До деяких тем вчителем пропонується виконати навчальний творчий проєкт.

Особливості змістового наповнення різних типів навчальних завдань:

1 – інформаційні навчально-пізнавальні завдання. Учні знайомляться не тільки із різними класифікаціями, а і з різновидами – побутової техніки, типів розміщення меблів у інтер'єрі кухні, стилів дизайну кухні, житлових кімнат, одягу та ін. При цьому учні аналізують особливості кожної класифікації за спільними ознаками, функціональністю і можливістю застосування за цільовим призначенням для власних проєктних ситуацій.

2 – практично зорієнтовані навчальні завдання для набуття проєктно-технологічних компетентностей. Навчально-тренувальні справи цього типу